

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Освітньо-професійна програма

Географія, Людина і природа, екскурсійна робота

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань А. Освіта

Спеціальність А4. Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.07 Середня освіта (Географія)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

“ ”

2026 року,

протокол №

Введено в дію з 2026/2027 навчального року

наказом від .2026 р. №

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Борис САМОРОДОВ

Харків 2026 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

«Географія, Людина і природа, екскурсійна робота

Освітню програму розглянуто та схвалено:

1. Науково-методичній раді Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
протокол № _____ від « _____ » _____ 2026 р.

Голова науково-методичної ради _____ Борис САМОРОДОВ

2. Вченій раді факультету геології, географії, рекреації і туризму:
протокол № _____ від « _____ » квітня 2026 р.

Голова вченої ради факультету _____ Віліна ПЕРЕСАДЬКО

3. Науково-методичній комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму:
протокол № _____ від « _____ » квітня 2026 р.

Голова науково-методичної комісії
факультету _____ Юлія ПРАСУЛ

4. Кафедрі фізичної географії та картографії:
протокол № _____ від « _____ » березня 2026 р.

Завідувач кафедри _____ Анатолій БАЙНАЗАРОВ

ПРЕАМБУЛА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади	Науковий ступінь, вчене звання
Керівник робочої групи - гарант ОП КУЛШ Сергій Миколайович	професор ЗВО кафедри фізичної географії та картографії	доктор педагогічних наук, доцент
Члени робочої групи:		
ПРАСУЛ Юлія Іванівна	доцентка ЗВО кафедри фізичної географії та картографії	кандидат географічних наук, доцент по кафедрі фізичної географії та картографії
БОРИСЕНКО Катерина Борисівна	доцентка ЗВО кафедри фізичної географії та картографії	кандидат педагогічних наук, доцент по кафедрі фізичної географії та картографії
ГУСЄВА Наталія Володимирівна	доцента ЗВО кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця	кандидат географічних наук, доцент по кафедрі соціально-економічної географії і регіоназнавства
ГОЛОВАТЕНКО Тетяна Юріївна	заступник директора навчально-наукового інституту «Академія вчительства»	доктор філософії
Додатково залучені		
РЕШЕТЧЕНКО Світлана Іванівна	доцента ЗВО кафедри фізичної географії та картографії (за сумісництвом)	кандидат географічних наук, доцент по кафедрі фізичної географії та картографії

До проєктування освітньої програми долучені:

Представники здобувачів вищої освіти:

ВОРВУЛЬ Карина Євгеніївна, студентка групи ГО-25-з,
ОНИЩЕНКО Аліна Володимирівна, випускниця за ОП Географія, Людина і природа та туристська робота 2025 р.

Представники роботодавців:

РЕДІНА Валентина Андріївна, КЗ «Харківський обласний центр туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Харківської обласної ради, директорка, кандидат педагогічних наук;

ПОКЛОНСЬКИЙ Олександр Олександрович, КЗ «Харківський ліцей № 38 Харківської міської ради», директор, вчитель географії;
ГРАДОВА Віолетта Олегівна, КЗ «Харківська гімназія № 111 Харківської міської ради», директор, вчитель географії;
САВВІЧ Олександр Миколайович, методист КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

При розробці проєкту Програми враховані вимоги:

- 1) Національної рамки кваліфікацій України для 7 рівня та другого циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.
- 2) Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024 р.

Рекомендації професійної асоціації _____

назва, інформація про розміщення/оприлюднення рекомендацій

Рекомендації провідного працедавця в галузі _____

інформація про розміщення/оприлюднення рекомендацій

1. Профіль освітньої програми
ГЕОГРАФІЯ, ЛЮДИНА І ПРИРОДА, ЕКСКУРСІЙНА РОБОТА
зі спеціальності А4.07 Середня освіта (Географія)

1 - Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна Факультет геології, географії, рекреації і туризму
Офіційна назва програми	Географія, Людина і природа, екскурсійна робота Geography, Human and Nature, Excursion Work
Ступінь вищої освіти	магістр
Кваліфікація, що присвоюється	Магістр з середньої освіти (Географія), Географія, Людина і природа, екскурсійна робота. Вчитель-магістр з географії, 7 рівень НРК (відповідно до процедури, зазначеної у п.4 ОП)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	сертифікат про акредитацію від 26.12.2019 р. № 20, Рішення № 17 (3.7) від 23.12.2019 р., Строк дії сертифіката до 01.07.2026 р.
Передумови	Наявність ступеня бакалавр, спеціаліст чи магістр
Мова викладання	українська
Термін дії освітньої програми	4 роки
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://geo.karazin.ua/opp2026/
2- Мета освітньої програми	
Формування у здобувачів глибоких фундаментальних знань, навичок міждисциплінарного географічного дослідження; здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у процесі навчання та безпосередньо з організації освітнього процесу у закладах середньої освіти, конкурентоспроможного фахівця, здатного виконувати професійні обов'язки та завдання науково-дослідницького й інноваційного характеру у галузі сучасної освіти, будувати свою діяльність на основі проєктування, креативного та творчого підходу, забезпечувати зв'язок між географічною наукою і суспільною свідомістю у науковій і педагогічній діяльності, легко адаптуватися до сучасних технологій та методик навчання	

3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	А Освіта, А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), А4.07 Середня освіта (Географія)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, прикладна. Розвиток комплексу загальних та спеціальних компетентностей, необхідних професіоналу-досліднику, які розширюють науковий світогляд і здібності до проведення методологічного аналізу й критичного розуміння досягнень сучасної освіти і географічної науки, дозволяють створювати власну концепцію проектування дидактичної системи у педагогічній діяльності, застосовувати засоби і технології взаємодії учасників освітнього процесу. <u>Професійні акценти</u> – вчитель з креативним і критичним мисленням, адаптований до умов профільної середньої освіти
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Фахова вища освіта в галузі знань А. Освіта із предметної спеціальності А4.07 Середня освіта (Географія). Формування професіонала із сучасним науковим світоглядом і мисленням, який здатний здійснювати компетентнісне навчання географії та профільних географічних дисциплін, дослідну та інноваційну діяльність в освітньому процесі. Ключові слова: вчитель, географія, природознавство, організація освітнього процесу, екскурсії з учнівською молоддю, наукова діяльність
Особливості програми	Багато профільна підготовка фахівців, знання і володіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями для вирішення експериментальних і практичних завдань, посилена практична географічна та туристсько-екскурсійна підготовка, можлива академічна мобільність та стажування у навчальних закладах за кордоном.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Професійна діяльність у галузі середньої освіти та дотичних до неї сферах. Система закладів середньої освіти, у т.ч. заклади загальної середньої освіти, позашкільні навчальні заклади різних типів, форм власності, підпорядкування, органи управління системою загальної середньої освіти, науково-дослідні установи. Здійснюється замовником на первинні посади вчителя (географії, природознавства) закладу загальної середньої

	освіти (код КП 2320), викладача закладу професійної (професійно-технічної) освіти (код КП 2321), фахової передвищої освіти (код КП2322), що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти (включно з навчальним предметом Географія), наукових співробітників (методи навчання) (код КП 2351.1), інших професіоналів в галузі методів навчання (код КП 2351.2), працівника органів державної влади та місцевого самоврядування, координатора освітніх проєктів, тьютора з освітніх програм, методиста в освітніх установах.
Подальше навчання	Продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, 8-му кваліфікаційному рівні НРК, доступ до спеціалізованих досліджень у географічній та освітянській галузях. Набуття часткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти, подальше підвищення кваліфікації за фахом.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Навчання студентоцентроване, проблемно-орієнтоване, активне самонавчання, навчання на основі науково-дослідницької діяльності, навчання через виробничу (педагогічну) практику. Активні (проблемні, інтерактивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні, саморозвиваючі) та пасивні (пояснювально-ілюстративні) технології та методи
Оцінювання	Чотирирівнева та дворівнева, 100-бальна система оцінювання через такі види контролю з накопиченням отриманих балів: <i>поточний</i> (усне та письмове опитування, виступи на семінарських заняттях), контрольний, проміжний (захист практичних, самостійних робіт), <i>підсумковий</i> (письмові екзамени (переважно у тестовій формі), залікові роботи, захисти звітів з практик), самоконтроль, <i>державна атестація</i> (підготовка та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра). Рішення про присвоєння професійної кваліфікації ухвалюється відповідно до процедури, зазначеної у п. 4 даної ОП.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в середній (зокрема профільній) освіті за предметною спеціальністю «Географія» та дослідницько-інноваційній діяльності з географії / педагогіки, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій, застосування новітніх та експериментальних теорій та методів освітніх і географічних наук, професійну практику, постійне самонавчання за умови

	комплексності та невизначеності умов організації освітньо-виховного процесу в закладах освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, вчень, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні наукові погляди. ЗК02. Здатність використовувати основні методи наукового пошуку; планувати, проєктувати й організовувати дослідницькі та освітні проєкти за прикладною тематикою в освітній та географічній галузях, узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати наукові здобутки відповідно до чинних вимог. ЗК03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути сучасно освіченим, усвідомлювати і оволодівати можливістю навчання впродовж життя (здатність до навчання впродовж життя). ЗК04. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, конструктивної та безпечної взаємодії з іншими людьми, з учасниками освітнього процесу (компетентність педагогічного партнерства, здоров'язберезувальна компетентність). ЗК05. Навички використання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації державною мовою в галузі географічної освіти; вміння постійно збагачувати власне мовлення (мовно-комунікативна компетентність). ЗК06. Здатність застосовувати знання сфери навчання у практичних ситуаціях: використання географічної термінології та номенклатури в освітньому процесі, уміння донести знання до нефахівців, ефективно і вільно передавати їх письмовими, усними, візуальними, цифровими засобами (предметно-методична компетентність). ЗК07. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, мати навички пошуку, оброблення та критичного аналізу інформації з різних джерел, її наукового опрацювання і використання, зокрема, порівняння, аналізу і представлення на основі різноманітних методів і підходів, у тому числі інформаційних і комунікаційних технологій, нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів (інформаційно-цифрова компетентність). ЗК08. Здатність діяти відповідально і свідомо на

	засадах поваги до прав і свобод людини і громадянина, на основі етичних міркувань (мотивів) відносно інших людей і відносно природи (принципи гуманізму, етики, біо-, еко- та генетики). Визнання морально-етичних аспектів досліджень і необхідності інтелектуальної доброчесності, а також професійних кодексів поведінки (емоційно-етична компетентність). ЗК09. Дослідницька компетентність, здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях: здатність використовувати науковий інструментарій для проведення теоретичних та експериментальних досліджень у навчальній та професійній діяльності, здатність до генерування нових ідей, практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик, уміння працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них, здатність до ініціативності та підприємливості. ЗК10. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності, відповідального ставлення до обов'язків. Уміння виробляти власну стратегію і тактику професійної поведінки, діяльності з урахуванням інтересів колективу, здатність виявляти ініціативу, оптимізувати часові витрати на різні форми роботи, інтелектуальна самостійність, критична обізнаність, управління у відповідності до стандартів якості освіти, заснованих на потребах і інтересах учнів, їх батьків, адміністрації, вчителя, соціуму.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК01. Здатність переносити систему наукових знань у практичну діяльність та площину навчального предмету / процесу, здійснювати структурування навчального матеріалу. СК02. Здатність проектувати та організувати освітній процес державною мовою, підбирати та реалізовувати форми, методи і засоби навчання, що спрямовані на розвиток здібностей учнів, на основі психолого-педагогічної характеристики класу з урахуванням вікових та індивідуальних потреб, особливостей, можливостей, здібностей та інтересів учнів (інклюзивна компетентність). СК03. Здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у закладах середньої освіти (психологічна компетентність). СК04. Здатність формувати ключові і предметні

	компетентності учнів профільної старшої школи та реалізувати наскрізні змістові лінії засобами навчання (предметно-методична компетентність). СК05. Здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності, формувати позитивну пізнавальну мотивацію дитини до саморозвитку і навчання (емоційно-етична компетентність). СК06. Здатність виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, формування їхньої культури та підготовки до вибору життєвого шляху (компетентність педагогічного партнерства). СК07. Здатність реалізувати профорієнтаційну роботу з учнями, що завершують навчання за циклом повної загальної середньої освіти, проектувати й здійснювати позакласну роботу з предмету (організаційна компетентність). СК08. Усвідомлення суспільної значущості своєї педагогічної діяльності та відповідальності, здатність здійснювати професійну саморегуляцію, визначати індивідуальні професійні потреби, а також продовжувати навчання та вдосконалення своїх знань й умінь із значним ступенем автономії, прагнення саморозвитку та самовдосконалення у педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах, здатність до рефлексії та самоаналізу, конкурентоспроможність (здатність до навчання впродовж життя). СК09. Здатність до комунікації зі спільнотами державною мовою, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння і навички учнів, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, здатність аргументовано переконувати колег у правильності пропонуваного рішення, вміння донести до інших свою позицію (мовно-комунікативна компетентність). СК10. Здатність комплексно планувати, організувати та здійснювати навчальні проєкти, вести аналітичну звітну документацію та презентації, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності (прогностична компетентність).
Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)	ПК01. Здатність демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних дисциплін про геосфери, географічні явища та процеси, аналізувати їх з точки зору фундаментальних теорій та концепцій географічної науки на різних просторових рівнях

(глобальному, регіональному, в межах України, локальному), методології дослідження; здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію збалансованого розвитку людства.

ПК02. Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному) (мовно-комунікативна компетентність, інформаційно-цифрова компетентність).

ПК03. Здатність застосовувати професійні знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних систем, орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності (здатність до навчання впродовж життя).

ПК04. Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах; пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей у світі, регіонах, країнах .

ПК05. Здатність застосовувати основні методи географічних досліджень, загальнонаукові методи, методи і методики професійної педагогіки, психології, методики навчання географії у профільній школі (предметно-методична компетентність).

ПК06. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України, її окремих адміністративних одиниць.

ПК07. Здатність реалізовувати красзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю.

ПК08. Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в

	системі наук, етапи історії розвитку, значення для суспільства. ПК09. Здатність до професійної практично-дослідницької діяльності: виконувати польові і камеральні дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності. ПК10. Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій, досвід викладання географії і педагогічної практики для формування в учнів загальних і предметних компетентностей, здійснення міжпредметних зв'язків географії в закладах повної загальної середньої освіти; уміння організувати роботу учнів за рівнями засвоєння навчального матеріалу та застосовувати методи діагностування навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, забезпечувати виконання нормативних актів щодо організації навчально-виховного процесу (оцінювально-аналітична компетентність).
--	---

7 – Програмні результати навчання (ПР)

Знання і розуміння:

ПР02. *Знає* закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію.

ПР03. *Знає та розуміє* принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівні повної загальної середньої освіти, профільної освіти), загальні засади організації туристсько-екскурсійної роботи з учнівською молоддю.

ПР12. *Володіє* знаннями про організацію, управління, нормативно-правове забезпечення, соціально-економічні та культурні умови діяльності в освітніх установах.

ПР14. *Володіє* критичним осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності на межі предметних галузей, взаємодії людини і природи, шляхів їх раціональної взаємодії, користі та шкоди здобутків технологій для людини і природи, важливості збалансованого розвитку країни, причинно-наслідкових зв'язків, що існують у цілісній синергетичній системі «природа», залучаючи логічне мислення та просторову уяву.

ПР15. *Знає та розуміє* спеціалізовані концептуальні знання, основні теоретико-методологічні проблеми фізичної, економічної та соціальної географії, теорії освіти, передових психолого-педагогічних технологій на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

ПР16. *Пояснює* зміни, які відбуваються в географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, *формулює* наслідки й детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства.

ПР18. *Розуміє та характеризує* сутність, класифікацію, чинники, закономірності розвитку глобальних фізико-географічних та суспільно-просторових процесів, глобальних проблем людства.

ПР27. *Знає* номенклатуру та термінологію, особливо сучасних наукових напрямів географії у поєднанні з новітніми, освітніми технологіями, придатними для учнівської молоді, що завершує цикл повної загальної середньої освіти.

Уміння:

ПР05. *Ефективно застосовує* професійні знання в практичній педагогічній діяльності при вирішенні навчальних, виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

ПР07. *Уміє застосовувати* міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності, застосовувати державну та іноземну мови у професійній діяльності.

ПР08. *Добирає і застосовує* сучасні освітні технології та методики, форми, методи і прийоми навчання для формування предметних компетентностей учнів за умови профільної середньої освіти і здійснює самооаналіз ефективності уроків.

ПР17. *Застосовує* поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії, що є основою для креативного мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

ПР19. *Формує* в учнів уміння користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі, застосовувати алгоритми користування друкованою і цифровою картографічною продукцією при характеристиці окремих географічних об'єктів і територій.

ПР20. *Знає і вміє* залучати інноваційні концепції, методики та тенденції вітчизняної та зарубіжної теорії навчання географії, генерує оригінальні ідеї щодо здійснення освітнього процесу, які можуть бути реалізовані як у знайомих, так і у незнайомих ситуаціях.

ПР21. *Самостійно збирає, обробляє, аналізує, критично оцінює і систематизує* наукову, науково-популярну та технічну інформацію з різних джерел, дані польових досліджень, відповідні картографічні, літературні та статистичні джерела під час проведення профільних досліджень, обґрунтовує доцільність використання у наукових дослідженнях та на уроках географії, надає критичну оцінку своїх висновків, співставляє отримані результати з існуючими знаннями, викладає це у формі тексту, доповіді, презентації.

ПР22. *Самостійно здійснює* природознавчі й суспільно-географічні

дослідження, необхідні для організації практичних занять з географії в закладах середньої освіти та для позашкільної краєзнавчої та туристичної роботи.

ПР23. *Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати* теоретичні й методичні засади навчання географії для виконання освітньої програми повної загальної середньої освіти, зокрема профільної, з географії.

ПР26. *Творчо застосовує* сучасні методики і технології, різноманітні методи та форми прогресивного навчання, інноваційні прийоми навчання в освітніх закладах різного типу, забезпечуючи формування в учнів предметних компетентностей та основ цілісної природничо-наукової картини світу.

ПР28. *Здійснює* науково-дослідницьку роботу, використовує науковий інструментарій для проведення теоретичних та експериментальних досліджень у навчальній та професійній діяльності.

Комунікація:

ПР01. *Володіє* основами професійної культури при підготовці та редагуванні текстів державною мовою з предметної спеціальності, знаннями про ведення ділової документації у різних типах закладів середньої та позашкільної освіти, *уміє* викладати, фахово спілкуватися, вступати у диспут, брати участь в обговоренні, записувати тексти географічної спрямованості, презентації уроків географії українською мовою (в окремих випадках – іноземною) із залученням наукового глосарія, сучасної географічної номенклатури.

ПР04. *Здатний висловлювати* власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; *знає* та *розуміє* особливості навчання різнорідних груп учнів, *застосовує* диференціацію навчання, *організовує* освітній процес державною мовою з урахуванням особливих потреб учнів.

ПР24. *Здійснює* відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації державною мовою, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи (зокрема інформаційно-комунікаційні технології).

ПР29. *Здатний* працювати в міжнародному контексті та в глобальному інформаційному середовищі за професією.

Автономність і відповідальність:

ПР06. *Має навички* оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності і обдуманого вибору шляхів їх вирішення, здатний нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПР09. *Володіє* формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній туристичній та екскурсійній роботі, діагностування навчальних досягнень учнів, *уміє* відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

ПР10. *Здатний проєктувати* рівноправне, справедливе, психологічно

безпечне й комфортне освітнє середовище, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПР11. *Здатний* цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

ПР13. *Здатний самостійно організовувати* процес навчання упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності предметні компетентності, що здобуті під час навчання.

ПР25. *Дотримується сам* (зокрема під час практик) *та формує* відповідальне ставлення учнів до природи, повагу до культурних цінностей і традицій місцевого населення під час екскурсій, походів і експедицій з учнівською молоддю.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Специфічні характеристики кадрового забезпечення	Відповідає ліцензійним умовам. Гарант програми – доктор педагогічних наук Куліш С. М. Усі викладачі мають науковий ступінь та/або вчене звання, що відповідає основному профілю дисципліни, що викладається, мають підтверджений рівень наукової та професійної активності, раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації або здійснюють його за накопичувальною системою.
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Спеціального матеріально-технічного забезпечення не потребує. Є технічні засоби навчання (дошки-екрани; мультимедійні проектори, ноутбуки, принтери; сканери, персональні комп'ютери з програмним забезпеченням) для формування загальних, фахових і предметних компетентностей в процесі навчання здобувачів і необхідних в освітньому процесі з географії в школі. Є обладнання та устаткування, необхідне для прикладних досліджень географічних об'єктів і систем (компаси, GPS навігатор; GPS-приймач, автоматизована метеорологічна станція, геліограф, психрометри, термографи, флюгер, гігрограф, балансомір, актинометри, анемометри, анеморумбометри, термометри, снігомір, барограф, батометр, гальванометр, термометр-щуп, опадомір; автомат. метеостанція, вітроустановка; автоматичний анеморумбометр, сонячні батареї, RTK-приймач, ехолот, лазерний дальномір), бази для проведення педагогічних практик (за договорами про співпрацю). Є навчальні аудиторії, лабораторії, комп'ютерні класи, гуртожиток, пункти харчування, точки бездротового доступу до інтернет, спортзали тощо.
Специфічні	Офіційні сайти ХНУ ім. В. Н. Каразіна (karazin.ua),

характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	факультету геології, географії, рекреації і туризму (<i>geo.karazin.ua</i>), кафедри фізичної географії та картографії (<i>https://physgeo.karazin.ua</i>) містять інформацію про навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти, освітні ресурси (матеріали навчально-методичного забезпечення). Необмежений доступ до інтернет, друковані (фонди ЦНБ ім. В. Н. Каразіна, депозитарій, власні бібліотеки навчальних лабораторій, база космічних та аерознімків, картографічні твори) та Інтернет-джерела (у т.ч. і Центру електронного навчання ХНУ) інформації; навчальні і робочі плани, освітні програми, робочі програми дисциплін і практик, навчально-методичні комплекси дисциплін, що включають лекційний матеріал, завдання практичних робіт, питання семінарських занять, завдання самостійної роботи, питання, завдання для поточного та підсумкового контролю.
9- Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можлива, індивідуальна, за бажанням студента. Кредити, отримані в інших університетах України, перезараховують відповідно до встановленої процедури за довідкою про академічну мобільність
Міжнародна кредитна мобільність	Можлива, індивідуальна, у т.ч. участь у програмах проекту Еразмус +, за бажанням студента
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Реалізується. Відповідно до правил прийому на навчання

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

Код н/д	Компоненти освітньої програми(навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1. Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Глобальні проблеми сучасності	4	Залік
ОК 2	Людина і природа	4	Екзамен
ОК 3	Фундаментальні проблеми землезнавства	3	Екзамен
ОК 4	Професійна психологія	4	Екзамен
ОК 5	Педагогіка вищої і профільної середньої школи	4	Екзамен
ОК 6	Методики і технології вищої і профільної середньої освіти з географії	4	Екзамен
ОК 7	Туристсько-екскурсійна діяльність у школі	4	Екзамен
ОК 8	Управління електронним навчанням	3	Залік
ОК 9	Травма-інформований підхід в освіті та основи домедичної допомоги	3	Залік
ОК 10	Освітні вимірювання та оцінювання в освіті	3	Залік
ОК 11	Фахова педагогічна практика	10	Екзамен
ОК12	Переддипломна практика	10	Екзамен
ОК13	Підготовка кваліфікаційної роботи	10	Захист
Загальний обсяг обов'язкових компонент		66	
2. Вибіркові компоненти ОП			
ВБ1	Вибіркова дисципліна 1*	3	залік
ВБ2	Вибіркова дисципліна 2*	3	залік
ВБ3	Вибіркова дисципліна 3*	3	залік
ВБ4	Вибіркова дисципліна 4*	3	залік
ВБ5	Вибіркова дисципліна 5*	3	залік
ВБ6	Вибіркова дисципліна 6*	3	залік
ВБ7	Вибірковий вид практики	6	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		24	залік
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

*перелік дисциплін може змінювати відповідно до актуальних запитів
середньої освіти

*Орієнтовний перелік вибірових дисциплін для першого семестру**

Управління освітнім процесом / Дистанційні методи в геомоніторингу / Основи
ГІС-аналізу / Землеустрій, кадастр і моніторинг земель / ГІС у землеустрої і
кадастрі / Педагогічний менеджмент / Геоіконіка / Креативні технології
навчання / Педагогічне партнерство та комунікація з учасниками освітнього
процесу / Етичний розвиток педагога / Ідентичність та особистий бренд
педагога / Організація дистанційного навчання / Використання ІІІ в освітньо-

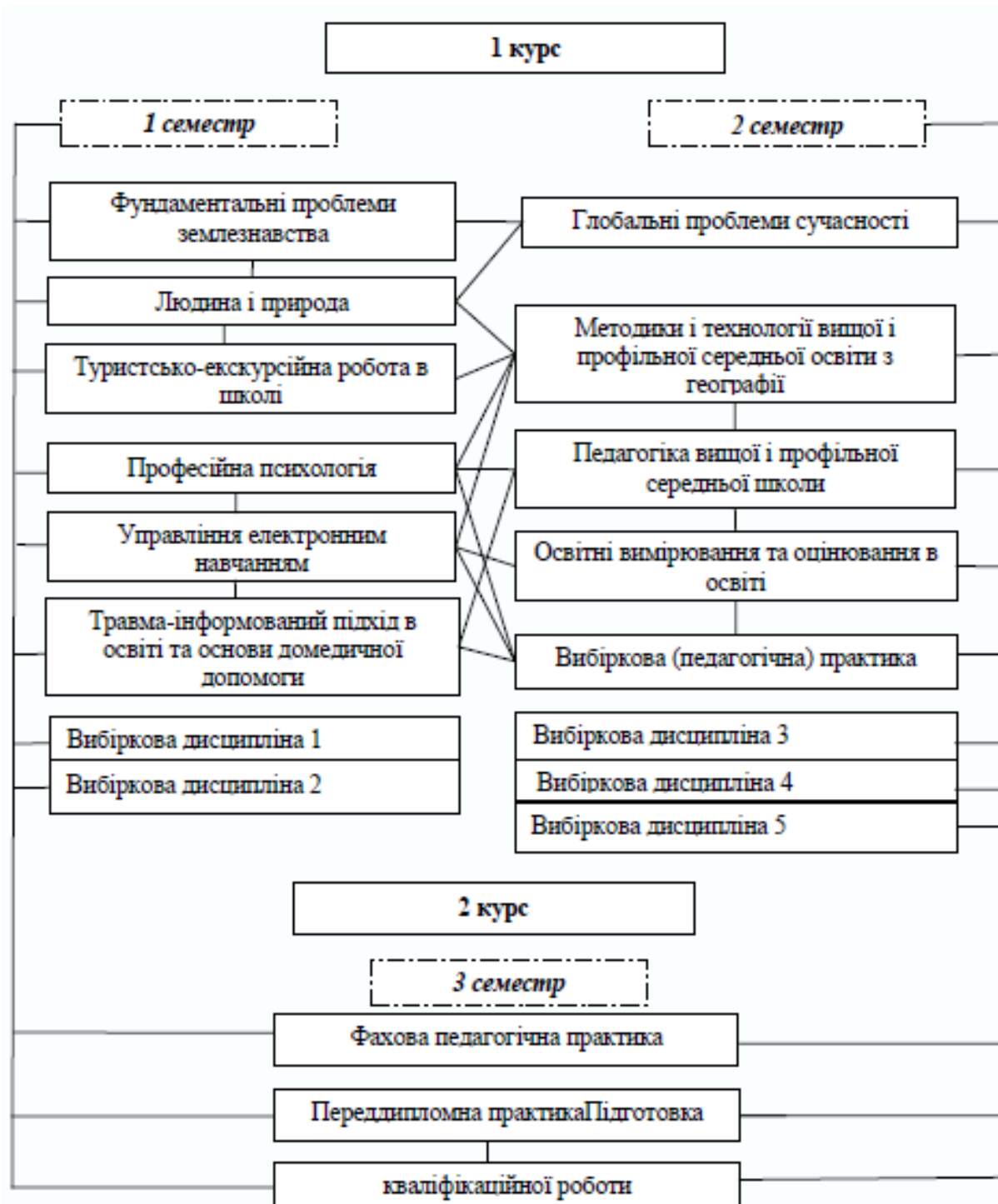
науковій діяльності / Формування національної ідентичності через дослідження родинної історії / Цифрова трансформація в освіті ЄС.

*Орієнтовний перелік вибіркових дисциплін для другого семестру**

Практикум: прикладні географічні дослідження / Прикладна ландшафтна екологія / Управління науковими проєктами / Онлайн ГІС-сервіси / Тематичне картографування / Веб-картографія / Методика занять з обдарованими дітьми / Освітня політика у сфері повної загальної середньої освіти / Школи в умовах війн та конфліктів: міжнародний досвід адаптації освітнього процесу до кризових умов / Забезпечення якості надання освітніх послуг / Проєктне та інтегроване навчання в НУШ / Освітні тренди та інноваційні педагогічні технології електронного навчання / Брендинг у сфері освітніх послуг.

3. Структурно-логічна схема ОП

Семестр	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів
1	Професійна психологія	4
	Людина і природа	4
	Травма-інформований підхід в освіті та основи домедичної допомоги	3
	Фундаментальні проблеми землезнавства	3
	Туристсько-екскурсійна робота у школі	4
	Управління електронним навчанням	3
	Вибіркова дисципліна 1	3
	Вибіркова дисципліна 2	6
	Всього за 1 семестр	30
2	Глобальні проблеми сучасності	4
	Методики і технології вищої і профільної середньої освіти з географії	4
	Педагогіка вищої і профільної середньої школи	4
	Освітні вимірювання та оцінювання в освіті	3
	Вибіркова дисципліна 3	3
	Вибіркова дисципліна 4	3
	Вибіркова дисципліна 5	3
	Вибіркова (педагогічна / краєзнавчо-педагогічна / туристсько-педагогічна / виробнича) практика	6
	Всього за 2 семестр	30
3	Фахова педагогічна практика	10
	Переддипломна практика	10
	Підготовка кваліфікаційної роботи	10
	Всього за 3 семестр	30



4. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Географія, Людина і природа, екскурсійна робота» спеціальності А4.07 Середня освіта (Географія) здійснюється відкрито і публічно, проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи магістра та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням освітньої кваліфікації: Магістр з середньої освіти (за предметною спеціальністю Географія), Географія, Людина і природа, екскурсійна робота.

Магістерська робота є закінченим науковим дослідженням, вона повинна мати внутрішню єдність та свідчити про підготовленість здобувача до виконання професійних обов'язків з використанням набутих інтегрованих знань, умінь і практичних навичок. Кваліфікаційна робота передбачає проведення аналізу та прикладне дослідження проблем у галузі середньої освіти за предметною спеціальністю Географія. Обсяг та структура роботи встановлюється випусковою кафедрою факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Робота перевіряється на наявність запозичень (зокрема, академічного плагіату) згідно з процедурою, затвердженою закладом вищої освіти і визначеною системою забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або розміщена в його репозитарії. Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містить інформацію з обмеженим доступом, здійснюється у відповідності до вимог чинного законодавства.

Атестація здійснюється відкрито і публічно перед Екзаменаційною комісією, яка затверджена наказом ректора ХНУ ім. В. Н. Каразіна. До Екзаменаційної комісії подаються матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи, – довідка про апробацію результатів дослідження, тези доповідей на науково-практичних конференціях, фахові публікації тощо (мінімум 1 підтвердження). Доповідь здобувача для переконливості та підтвердження висновків та пропозицій має обов'язково супроводжуватися презентацією із використанням мультимедійної техніки.

У залежності від набутого педагогічного досвіду, зокрема знань, умінь, навичок, може бути присвоєна професійна кваліфікація. Викладений нижче алгоритм є чинним до введення в дію Положення про присвоєння професійних кваліфікацій у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

За результатами опанування ОК4, ОК5, ОК6, результатами фахової педагогічної практики, наявності портфоліо для здобувачів ВО, які мають диплом освітньо-кваліфікаційного рівня молодший бакалавр, бакалавр, спеціаліст, магістр за однією зі спеціальностей галузі знань А Освіта (01 Освіта / Педагогіка), присвоюється професійна кваліфікація Вчитель-магістр з географії, 7 рівень НРК. Викладач географії.

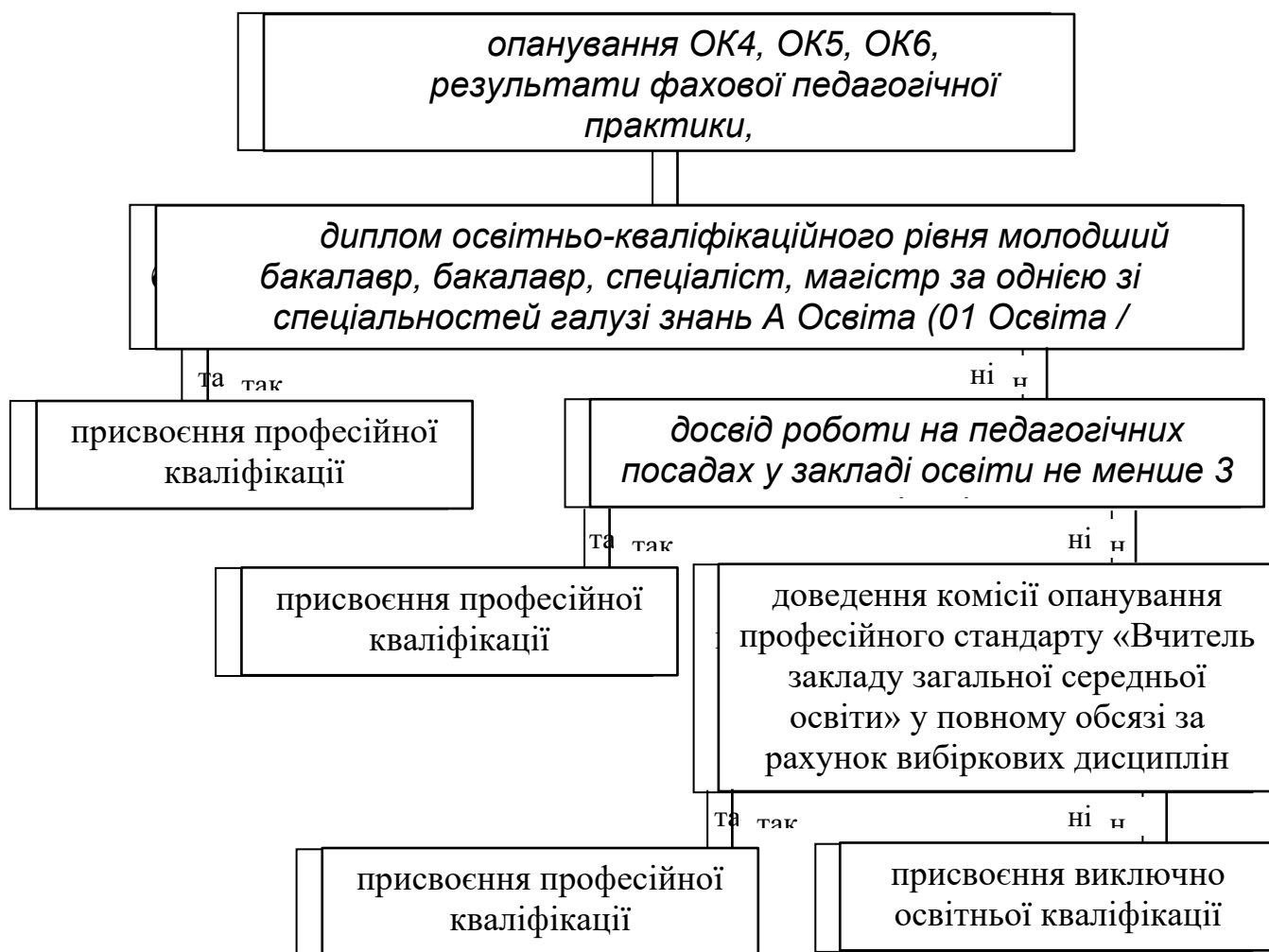
За результатами опанування ОК4, ОК5, ОК6, результатами фахової педагогічної практики, наявності портфоліо для здобувачів ВО, які мають диплом про попередню освіту за іншими спеціальностями, ніж ті, що вказані у попередньому абзаці, але за умови роботи на педагогічних посадах у закладі

освіти не менше 3 місяців, присвоюється професійна кваліфікація Вчитель-магістр з географії, 7 рівень НРК.

За результатами опанування ОК4, ОК5, ОК6, результатами фахової педагогічної практики, наявності портфоліо для здобувачів ВО, які мають диплом про попередню освіту за іншими спеціальностями, ніж ті, що вказані вище, при відсутності досвіду педагогічної роботи у закладі загальної середньої освіти, професійна кваліфікація може бути присвоєна за умови доведення комісії опанування професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» у повному обсязі за рахунок вибіркового дисциплін, інформальної / неформальної освіти.

Професійні права: вчитель географії, природознавства, викладач географічних дисциплін, педагог-організатор туристської роботи, методист.

Схема визначення можливості присвоєння професійної кваліфікації



5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13
ЗК01	•	•	•									•	•
ЗК02		•	•				•					•	•
ЗК03			•	•	•								
ЗК04				•				•	•	•	•	•	
ЗК05				•		•		•		•	•	•	•
ЗК06						•	•				•		
ЗК07										•		•	•
ЗК08	•				•	•	•	•	•		•		•
ЗК09								•				•	•
ЗК10				•	•	•		•			•	•	
СК01	•	•	•			•	•			•	•	•	
СК02				•	•	•		•		•		•	•
СК03				•				•		•			•
СК04						•		•					•
СК05				•	•				•		•		
СК06				•	•						•		
СК07											•	•	•
СК08				•	•			•		•		•	
СК09				•				•	•		•		•
СК10							•	•		•		•	•
ПК01	•	•	•										
ПК02	•	•	•								•	•	•
ПК03											•	•	•
ПК04	•	•	•										
ПК05	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•		•
ПК06	•	•	•				•						
ПК07						•	•						
ПК08	•	•	•								•		•
ПК09									•		•		•
ПК10		•		•	•	•	•	•					•

**6. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13
ПР01	•									•		•	•
ПР02				•	•				•				•
ПР03						•	•	•				•	•
ПР04				•	•	•		•			•		
ПР05							•		•		•		
ПР06				•		•	•	•	•	•	•		•
ПР07						•		•		•		•	•
ПР08						•		•		•		•	•
ПР09				•	•		•				•		
ПР10				•	•			•	•		•		
ПР11					•	•			•		•		•
ПР12							•	•		•			
ПР13								•				•	•
ПР14	•	•	•									•	
ПР15	•	•	•	•	•	•						•	•
ПР16	•	•	•										
ПР17	•	•	•									•	•
ПР18	•	•											
ПР19						•					•		•
ПР20						•					•	•	•
ПР21												•	•
ПР22							•				•		•
ПР23			•	•	•							•	•
ПР24						•					•		
ПР25		•				•	•				•		
ПР26						•					•	•	•
ПР27	•	•	•			•							•
ПР28												•	•
ПР29	•			•	•	•						•	•